

ความมั่นคงของเห็ดป่ากินได้
กับทิศทางการเพาะเลี้ยงเห็ดเศรษฐกิจ

นายชาญยุทธ์ ภาณุทัต

นายกสมาคมนักวิจัยและเพาะเห็ดแห่งประเทศไทย

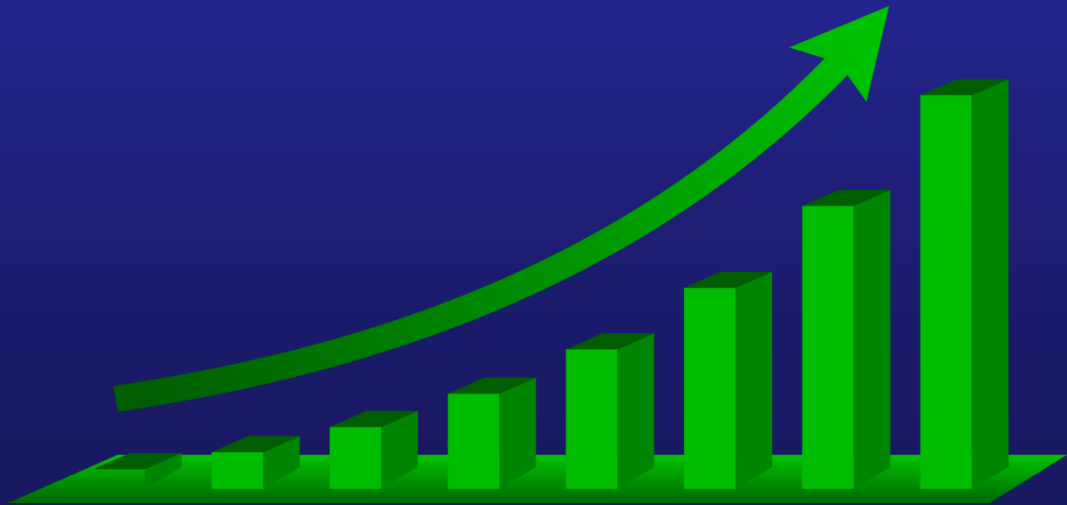
ประเด็นนำเสนอ

1.ความมั่นคงของเห็ดป่ากินได้

2.ทิศทางการเพาะเลี้ยงเห็ดเศรษฐกิจ

การใช้ประโยชน์จากเห็ด

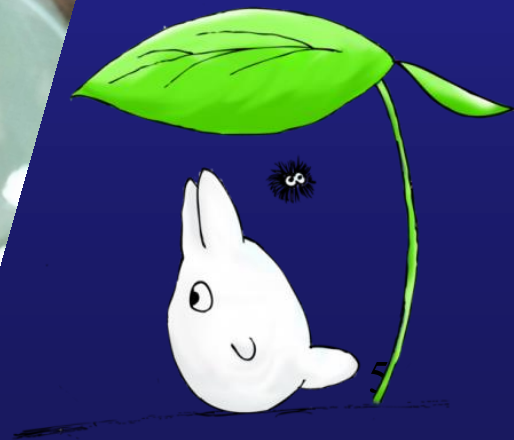
1.ใช้เป็นอาหาร

2.ใช้เป็นสมุนไพร

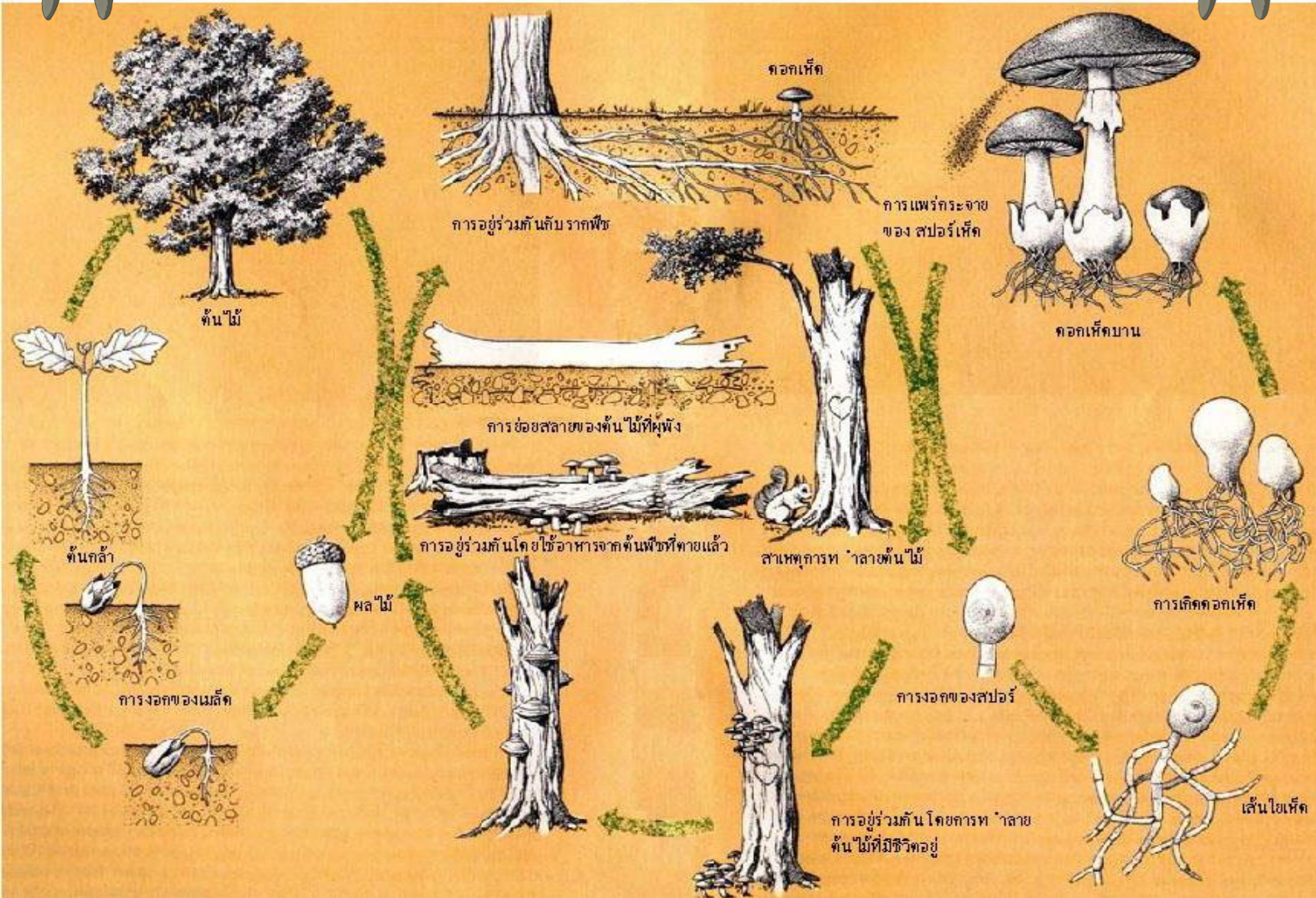

3.ใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ

วงจรชีวิตในธรรมชาติของเห็ด

เห็ดธรรมชาติ

เห็ดที่น่าสนใจ

เห็ดระโงก

เห็ดโคน

เห็ดตับเต่า

เห็ดแครง

เห็ดตีนแรด

เห็ดมันปู

เห็ดเผาะ

เห็ดธรรมชาติ

เห็ดธรรมชาติสู่การค้า

เห็ดที่มีการเพาะในปัจจุบัน มีสภาพเดิมเกิดจากธรรมชาติ มนุษย์เป็นผู้ที่มีความ
สังเกต และช่างทดลอง จึงพยายามคิดค้นวิธีการเพาะเห็ดเลียนแบบ ธรรมชาติ และใช้วัสดุที่
เหลือใช้มาเป็นวัตถุดิบ เช่น ขี้เลื่อยไม้ยางพารา ฟางข้าว ชานอ้อยเป็นต้น ผสมกับอาหาร
เสริมก่อให้เกิดเป็นเห็ดหลายชนิด

เห็ดที่น่าสนใจ

เห็ดหัวลิง

เห็ดหอม

เห็ดเข็มทอง

เห็ดนางรมสีทอง

เห็ดตีนแรด

เห็ดแครง

เห็ดยานางิ

เห็ดชิเมจิ

เห็ดเพื่อการค้า

สถานการณ์การผลิต

ผลผลิตรวม **120,000** ตัน/ปี

ชนิดเห็ด

- เห็ดฟาง **55 %**
- เห็ดสกุลนางรม **20%**
- เห็ดหูหนู **12 %**
- เห็ดเข็มทอง, ลม , แครง
- และอื่นๆ **10 %**
- เห็ดหอม **3 %**

แหล่งผลิต

-นครปฐม	-เชียงใหม่
-ราชบุรี	-ลำพูน
-อยุธยา	-กาฬสินธุ์
-อ่างทอง	-ขอนแก่น
-สระบุรี	-นครนายก
-นครราชสีมา	-เชียงรายฯลฯ

สถานการณ์การตลาดเห็ด

ราคาเห็ดที่จำหน่าย

หน่วย : บาท/ก.ก.

ชนิดเห็ด	ต้นทุน	ขายส่ง	ขายปลีก
เห็ดฟาง	30-40	70	90-120
เห็ดนางฟ้านางรม	13-30	50	80
เห็ดเป่าฮื้อ	30	60	90
เห็ดหอม	60-75	120	180-200
เห็ดหูหนู	15-30	50	80
เห็ดหลินจือ	200	1,500	3,000
เห็ดแครง	30	70	100
เห็ดลม	35	70	80-100
เห็ดขอนขาว	35	70	80-100

การผลิตเห็ด

ภายใน

97%

■ ภายในประเทศ

■ ส่งออก

ส่งออก

3%

ปริมาณการผลิตรวม **120,000** ตัน/ปี

- เห็ดฟาง เห็ดนางฟ้า เห็ดนางรม
เห็ดเป๋าฮื้อ เห็ดหูหนู เห็ดหอม
เห็ดขอนขาว เห็ดลม เห็ดตีนแรด
เห็ดยานางิ ฯลฯ

สด

ขายส่ง

ค้าปลีก

Supermarket

โรงงานแช่แข็ง

ทำแห้ง

แปรรูป

บรรจุกระป๋อง

ผลิตภัณฑ์

ดอกเห็ด

แยกเชื้อเห็ด

แม่เชื้อเห็ด

หัวเชื้อเห็ดในเมล็ดข้าวฟ่าง

หัวเชื้อ + ก้อนขี้เลื่อย

บ่มก้อนเชื้อเห็ด

เปิดดอกและดูแลรักษา

เก็บเกี่ยว

ขนส่งและรอจำหน่าย

ขั้นตอนในการเพาะเห็ดถูง

ดอกเห็ด

- การปนเปื้อนของศัตรูเห็ด
- สภาพการนึ่งฆ่าเชื้อที่ไม่เหมาะสม

แยกเชื้อเห็ด

เชื้อเห็ดในอาหารร่วน

เชื้อเห็ดในเมล็ดข้าวฟ่าง

ก้อนขี้เลื่อย

- ความเสียหายและร้าวของถุงขี้เลื่อย
- แม่เชื้อเห็ดปนเปื้อน
- ความร้อนและระยะเวลาในการนึ่งก้อนขี้เลื่อย

บ่มก้อนเชื้อเห็ด

การเข้าทำลายของศัตรูเห็ด

เปิดดอกและดูแลรักษา

เก็บเกี่ยว

ขนส่งและรอจำหน่าย

- การเปียกน้ำของดอกเห็ด
- ความร้อน และอับอากาศในภาชนะบรรจุเห็ดและพาหนะขนส่งเห็ด

- การเข้าทำลายของศัตรูเห็ด
- อุณหภูมิ ความชื้น การถ่ายเทอากาศในโรงเรือนไม่เหมาะสม

ขั้นตอนและจุดวิกฤตในการเพาะเห็ดถั่ง

ผลิตหัวเชื้อเห็ด

ผลิตก้อนเชื้อเห็ด

ผลิตดอกเห็ด

การตลาดเห็ด

แปรรูปเห็ด

บริการต่างๆ

ข้อเด่นของเห็ด

1. เป็นการใช้วัสดุที่เหลือใช้ทางการเกษตรได้อย่างสมบูรณ์
2. สามารถเพาะเป็นอาชีพเสริมรายได้และพัฒนาเป็นอาชีพหลัก
3. สามารถเลือกเข้าไปทำธุรกิจได้ในหลายขั้นตอน
4. เป็นพืชที่ปลอดภัยจากการใช้สารเคมี คุณค่าทางโภชนาการสูง

ข้อจำกัดของเห็ด

1. ข้อมูลข่าวสารยังกระจายไม่ทั่วถึง
2. แหล่งเชื้อเห็ดที่มีคุณภาพยังมีน้อย
3. เกษตรกรยังขาดระบบการจัดการฟาร์มที่ถูกต้องลักษณะ
4. ระบบตลาดยังไม่สมบูรณ์ ดังนั้นตลาดจึงอยู่ในมือของพ่อค้า
5. มาตรฐานผลผลิตเห็ดยังไม่มี การนำมาใช้จริง

แนวทางการพัฒนาการเพาะเห็ด

- 1.สนับสนุนให้เกิดการเพาะเห็ดที่มีศักยภาพในครัวเรือนเพื่อให้มีอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการไว้บริโภค
- 2.สนับสนุนให้มีการพัฒนาแหล่งผลิตเห็ดที่มีศักยภาพให้มีความยั่งยืน
- 3.สร้างศูนย์ฝึกอบรมเห็ดให้กระจายในภูมิภาค เพื่อให้เกษตรกรได้มีข้อมูลความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตเห็ดขั้นพื้นฐาน เป็นการลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

4. ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชนที่มีหน่วยงานการผลิต การตลาดเห็ด เพื่อช่วยดูแลในเรื่องระบบการผลิตเห็ด เช่น การผลิตเชื้อเห็ดให้ได้มาตรฐาน การเพาะเห็ดครบวงจร

5. มีการศึกษาวิจัยการผลิตเห็ดครบวงจรเพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลตอบแทนเห็ด

6. มีการสร้างเครือข่ายบุคลากรและคนรุ่นใหม่ด้านการเพาะเห็ด

7. สนับสนุนให้มีการรับรองมาตรฐานฟาร์มเห็ด

การผลิตเห็ดครบวงจร

วัสดุเพาะ

วงจรที่ 2

แปรรูป
เป็นผลิตภัณฑ์

เห็ดชนิดต่างๆ

เห็ดหอม เห็ดหัวลิง

เห็ดแครง

เห็ดตีนแรด

ขายสด

วงจรที่ 1

วัสดุเหลือใช้

ปุ๋ยอินทรีย์

A stylized illustration of a forest floor. A path of small, light-colored stones or pebbles leads from the bottom center towards the background. On the left side of the path, there are several mushrooms of different sizes and colors, including a large one with a brown cap and a smaller one with a red cap. There are also some small green plants and flowers. On the right side, there are more mushrooms and some pink flowers. The background is a dark, dense forest with tall, thin trees and a canopy of green leaves. The overall style is whimsical and artistic.

ขอบคุณครับ

นายชาญยุทธ์ ภาณุทัต

นายกสมาคมนักวิจัยและเพาะเห็ดแห่งประเทศไทย